

כלי מחקר זה נלקח מתוך [מאגר כלי המחקר](#) של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: [שאלון בחירה](#) ☼

פוחת במקור בשנת: 1999 על ידי: Stancliffe & Parmenter ☼

תורגם לעברית בשנת : 2013 על ידי: פארן ☼

1	מטרת הכלי	להעריך את יכולת הבחירה של הפרט.
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	במחקרם של פרופ' אל-יגון, פרופ' רימרמן ופרופ' מרגלית (2020), צעירים עם מש"ה בגילאים 15-30.
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי בסיוע מראיינות.
5	מבנה הכלי	הגרסה העברית לשאלון זה (פארן, 2013), כוללת פריטים המתייחסים ליכולת הבחירה בשישה ממדים שונים: 1. פעילות בתוך הבית כולל התייחסות לצוות והאנשים האחרים עמם מתגורר, 2. כסף והוצאות, 3. בריאות, 4. פעילויות חברתיות, גישה לקהילה וקשרים חברתיים, 5. עבודה או פעילות יומיומית, 6. בחירה באופן כללי.
6	סוג סולם המדידה	לא צוין.
7	סוג הפריטים בכלי	שאלות סגורות.
8	אורך הכלי	26 פריטים.
9	מהימנות	במחקרם של פרופ' אל-יגון, פרופ' רימרמן ופרופ' מרגלית (2020), מהימנות השאלון נעה לאורך שנות המחקר בין $\alpha = 0.83$ ל- $\alpha = 0.95$
10	תקיפות	לא צוין

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

שם המחקר	מק"ט
פרופ' מיכל אל-יגון, פרופ' אריק רימרמן ופרופ' מלכה מרגלית (2020), החיים בקהילה בעיניהם של צעירים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. בית הספר לחינוך, אוניברסיטת ת"א; הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה; מרכז אקדמי פרס, רחובות, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת תל אביב.	139 למחקר המלא

שאלון בחירה וקבלת החלטות לבוגרים

עכשיו אני אשאל אותך מספר שאלות על חייך. תחילה אני עומד לשאול אותך על בחירות והחלטות שאתה עושה בדירתך/בביתך. אני רוצה לדעת איזה דברים אתה בוחר, באיזה החלטה אתה מקבל עזרה ומתי מישהו אחר מחליט בשבילך. זה לא מבחן, אין תשובות נכונות או לא נכונות. אני רק רוצה לדעת מה אתה חושב.

האם אתה גר לבד או עם אנשים אחרים?

- לבד
- אנשים אחרים

1	2	3	
יש לי שעת שינה קבועה. או שאחרים אומרים לי בדרך כלל מתי ללכת למיטה.	אני מחליט בדרך כלל עם עזרה, לפעמים אחרים אומרים לי.	אני מחליט	1. מי מחליט מתי תלך למיטה? (האם מישוהו אומר לך מתי ללכת? האם יש חוקים כלשהם לגבי השעה בה אתה צריך ללכת למיטה?)
אחרים אומרים לי בדרך כלל. או שהעבודות שלי נקבעות על ידי תורנות או רשימה שהכין מישוהו אחר.	אני/אנו הדיירים בוחרים בדרך כלל עם עזרה מהצוות. או שאנו עוזרים לצוות לעשות את לוח התורנויות.	אני/אנו הדיירים בוחרים את העבודות שאני/אנו עושים	2. מי מחליט איזה עבודות בית אתה עושה? האם יש לך עבודות בית קבועות או שיש לוח תורנויות?
אני לא מכין בדרך כלל ארוחת ערב (או אני רק עוזר בבישול), או אחרים בוחרים בדרך כלל מה אבשל או שקיים תפריט שתוכנן על ידי מישוהו אחר.	בדרך כלל אני בוחר עם עזרה מהצוות.	אני בוחר (אני יכול לבדוק עם האחרים מה הם אוהבים או לא אוהבים)	3. כאשר אתה מכין ארוחת ערב, מי מחליט מה תבשל? האם אתה שואל את האחרים שגרים כאן מה הם רוצים לאכול?
לא. אסור לי בדרך כלל לקחת שתיה או חטיף. או אני יכול לקחת רק במקרים מיוחדים.	בדרך כלל אני יכול לקחת משקה או חטיף אך עליי לבקש קודם רשות.	כן, אני יכול לקחת משקה או חטיף בכל פעם שאני רוצה.	4. האם אתה יכול לקחת לבד שתיה או משהו לאכול מתי שאתה רוצה? בכל זמן? האם אתה צריך לבקש קודם רשות?
אני לא יכול או לא מרשים לי להשתמש בטלפון או השימוש שלי בטלפון מוגבל (למשל מותר להתקשר רק בזמנים מסוימים ורק ליעדים מסוימים)	אני יכול להשתמש בדרך כלל בטלפון אך עלי לשאול קודם את הצוות. יש הגבלות מינימאליות (למשל אי אפשר להאריך בשיחה כאשר אחרים מחכים לטלפון)	אני יכול להשתמש בטלפון מתי שאני רוצה.	5. אילו חוקים יש לגבי השימוש בטלפון? האם אתה יכול להתקשר מתי שאתה רוצה?
אחרים בוחרים את הצוות. לא מתייעצים בי ואין לי יכולת להשפיע באמת על הצוות בבית.	אני/אנו (הדיירים) משתתפים בבחירת הצוות – למשל שואלים אותי לדעתי על איש צוות חדש.	אני/אנו (הדיירים) אחראים לגבי החלטה לגבי איזה צוות יועסק (למשל אני יושב בראיון)	6. מי בוחר את אנשי הצוות שעובדים בדירה? האם אתה מראיין איש צוות חדש כדי להחליט מי יתקבל לעבודה? האם שואלים אותך מה אתה חושב על איש צוות חדש?
אחרים מחליטים מהם החוקים. אין לי זכות דיבור בעניין.	או אני/אנו (הדיירים) מחליטים לגבי החוקים יחד עם עזרה מהצוות.	אין חוקים. או אני/אנו (הדיירים) מחליטים מהם הכללים. יש לי זכות דיבור.	7. האם יש חוקים/כללים כלשהם בדירתך/בביתך? מי קובע את החוקים? (לא כולל חוקים וכללים שהוחלטו בחוזה הקניה או על ידי בעל הבית).
אין לי מפתח. אין לי זכות לומר למי יהיה מפתח.	יש לי מפתח אך אחרים מחליטים בדרך כלל למי עוד יהיה מפתח.	יש לי מפתח. לצוות אין מפתח או אני/אנו (הדיירים) מחליטים למי יהיה מפתח. יש לי זכות דיבור בעניין.	8. האם יש לך מפתח משלך לדירה/לבית? האם לצוות יש מפתח לדירה? האם אתה נתת לצוות את המפתח? מי מחליט למי יש מפתח?

9. מי מחליט האם אתה יכול להחזיק בחיית מחמד (כמו כלב, ציפור או דג)? האם אתה יכול לבחור איזה חית מחמד שאתה רוצה? האם אתה צריך לבקש לכך רשות?	אני יכול להחזיק באיזה חיית מחמד שאני רוצה ללא הגבלה.	יכולות להיות מספר מגבלות (כמו סוג חיית המחמד) בגלל בעל הבית או שעלי לשאול קודם אחרים.	אסור לי להחזיק בחיית מחמד, או שאחרים מחליטים ולי אין זכות דיבור בעניין.
10. אזה חוקים ישנם לגבי היותך בדירה/בבית לבד (ללא איש צוות)? האם אתה יכול להיות לבדך בדירה אם אתה רוצה? מתי שאתה רוצה?	אני יכול להיות בדירה לבד בכל זמן וללא הגבלה.	לפעמים אני יכול להיות לבדי (למשל במצבים מסוימים או לפרקי זמן קצרים לשעה או לשעתיים).	אסור לי להיות לבדי. מעולם לא הייתי לבדי בדירה.
11. מי אחראי לתקציב שלך, כך שיהיה לך מספיק כסף.	אני עורך את תכנון התקציב שלי.	אני מקבל עזרה בתכנון התקציב.	אחרים מתכננים עבורי את התקציב שלי ולי יש מעט זכות דיבור בעניין. יש לי תקציב קבוע שנקבע על ידי אחרים.
12. מי מחליט כמה כסף אתה מוציא מחשבון הבנק שלך? האם אתה יכול להוציא כמה שאתה רוצה? האם אתה שואל משהו כמה להוציא?	אני מחליט ללא עזרה וללא הגבלה כמה למשוך.	אני מקבל עזרה לגבי ההחלטה כמה להוציא או אני שואל כמה להוציא או שיש לי הגבלה על הכמות אותה אני יכול למשוך.	אחרים מחליטים בדרך כלל כמה למשוך ולא מתייעצים עמי.
13. כאשר אתה קונה את בגדיך מי מחליט איזה בגדים לקנות?	אני מחליט. אני קונה את בגדי ללא עזרה.	בדרך כלל אני בוחר את בגדי עם עזרה (למשל מישוהו הולך איתי בדרך כלל).	אחרים מחליטים בדרך כלל או שאחרים קונים בגדים למעני.
14. האם אתה מוציא מעט כסף על הימורים כמו למשל כרטיסי לוטו, טוטו, או מכונות משחק? מי מחליט האם תהמר או לא?	אני מחליט	בדרך כלל אני מחליט עם עזרה, או שלפעמים אומרים לי לא לעשות זאת.	אסור לי להמר.
15. האם מישוהו הולך איתך לרופא? מי? האם תמיד הולכים איתך?	אני תמיד הולך לבד או עם חבר.	צוות או משפחה הלכו עימי למספר פגישות (למשל פגישות עם מומחים).	אני (כמעט) תמיד הולך עם צוות או משפחה.
16. האם אתה שותה אלכוהול כמו בירה או יין? מי מחליט אם תשתה או לא?	אני מחליט. אני חופשי לשתות או לא.	אני מחליט עם עזרה או קודם לכן שואל צוות או משפחה, או שאני לא שותה בגלל תרופות או סיבות רפואיות אחרות או שאני שותה עם מספר מגבלות.	אחרים מחליטים.
17. האם אתה מתעמל או עוסק	אני מחליט.	אני בדרך כלל מחליט	אחרים מחליטים בדרך

כלל או מכריחים אותי לעסוק בספורט.	עם עזרה.		בספורט? מי מחליט זאת?
אחרים מונעים ממני בדרך כלל מלצאת החוצה או אסור לי ללכת לכמה וכמה מקומות.	יש מקום או שניים שנאמר לי לא ללכת אליו.	אף אחד לא עוצר אותי, אני יכול ללכת לכל מקום שאני רוצה.	18. האם מישהו מונע ממך לצאת החוצה? האם יש מקום אליו אסור לך ללכת?
אחרים מחליטים בדרך כלל.	אני בדרך כלל מחליט עם עזרה.	אני מחליט.	19. מי מחליט מה תעשה בזמנך הפנוי?
אחרים מחליטים בדרך כלל.	בדרך כלל אני מחליט עם עזרה.	אני מחליט.	20. מי מחליט אם אתה יכול ללכת למלונות/ למועדונים/ מסיבות.
אחרים מחליטים או שאסור לי לצאת לביקור.	אני יכול לבקר אבל צריך לבקש רשות קודם לכן מאיש צוות/מההורים.	אני יכול לבקר בכל פעם שזה נוח מבחינת המשפחה והחברים.	21. מי מחליט האם אתה יכול ללכת לבקר את משפחתך או חברך? האם אתה שואל מישהו קודם לכן? את מי?
			22. <u>הפריט הושמט בגרסה החדשה</u>
אחרים מחליטים בשבילי. או שאני לא יכול לעזוב את מקום התעסוקה.	אני שותף להחלטה יחד עם אחרים.	כן אני יכול לעזוב כשארצה, לא צריך לשאול אף אחד. או כבר עזבתי את מקום התעסוקה כי רציתי.	23. האם אתה יכול לעזוב את עבודתך/פעילותך היומית/ הבית ובמידה ואתה רוצה בכך להישאר בבית? האם תבקש רשות ממישהו קודם?
אחרים מחליטים מתי אני יגיע לדירה. אני לא יכול לאחר. או אני לא עובד. או אני מגיע לדירה בהסעה.	אני יכול לאחר אם אני רוצה אבל אני צריך לשאול או להודיע לפני כן. אני יכול להסתבך אם לא אודיע.	אני יכול לחזור הביתה כרצוני. אני לא צריך להודיע לאף אחד שאני מאחר.	24. האם אתה יכול להגיע לדירה/לביתך מאוחר ממקום התעסוקה/מבית הספר? האם אתה צריך להודיע על כך למישהו? האם יכעסו אם תאחר?
אחרים מחליטים. או אני לא יכול לקחת יום חופש. או אני לא הולך למקום תעסוקה כלל.	אני יכול לקחת יום חופש אבל ההחלטה מתקבלת עם עזרה מאחרים (צוות משפחה וכו').	זאת החלטה שלי. אני יכול להפסיד תשלום עבור יום זה.	25. מה יקרה אם תרצה לקחת יום חופש כשאתה לא חולה (ולא ללכת לבית הספר/ לפעילות כמו חוג)? האם אתה צריך לבקש רשות לעשות זאת?
לא. פעמים רבות אני לא יכול לעשות מה שאני רוצה.	כן, רוב הזמן מישהו אחר מתכנן את הפעילויות עבורי.	כן, בהחלט.	26. באופן כללי האם היית אומר שחייך חופשיים כך שאתה יכול להחליט מה ברצונך לעשות בכל זמן?